

newsletter 10/2025

ERA21 #03 2025 ERA25 (revize)

EDITORIAL Filip Landa **KOMENTÁŘ** Návrat k řádu? Architektura americké federální vlády v Trumpově éře Edward Dimendberg **AKTUÁLNÍ REALIZACE** Návrat do života. Rekonstrukce Křížíkových pavilonů v areálu Výstaviště Praha Ondřej Píhrt, Štefan Šulek, Ondřej Laciga, Kateřina Luftová, Štěpán Tomš, Matěj Střecha, Vendulka Vaněčková, Pavel Dostal / Výstaviště Praha **INTRO ERA21** identita **ZAMYŠLENÍ** Hřmění i našlapování kolem architektury Karolína Jirkalová **ROZVOVORY** ŠFRED ERA21. Rozhovory mezi šéfredaktory a šéfredaktorkami **ERA21** Helena Šnajdarová, Rostislav Koryčánek, Osamu Okamura, Zuzana Morávková **ROZVOVOR** RED ERA21. Rozhovor Evy Truncové s Markem Kuchtou, Hanou Lesákovou a Tomášem Prokúpkem **ANKETA** Reflexe čtvrtstoletí očima redakční rady **VÝBĚR** Výběr z hroznů **ANKETA** Generace 2050 **IDEA** Komiks Pallanio, k. s.

Čtvrtstoletí existence tištěného oborového časopisu není samozřejmostí a myslíme si, že je dokonce důvodem k oslavě. Přijďte si ji s námi připomenout ve čtvrtek 16. října od 18.00 v Galerii architektury Brno (Starobrněnská 18). V aktuálním čísle, které bude na místě k dispozici, ale nechceme oslavovat sami sebe – spíše se snažíme zaměřit na reflexi uplynulých 25 let architektury obecně a také vyhlédnout do budoucnosti oboru pomocí ankety mezi nejmladší generací architektů a architektek. Poslední, čtvrté číslo letošního roku naváže na loňské číslo s tématem „Školy nejen základní“, které mapovalo současné tendence v typologii školských staveb. Tentokrát se zaměříme na mateřské školy, jesle a dětské skupiny. Na příkladech z Česka i zahraničí se zamyslíme nad tím, jak zajistit normově bezpečné a hygienické prostředí, aniž bychom ubírali z jeho přirozené přívětivosti a potenciálu dětské imaginace. Nepočítáme-li domov, je školka pro mnohé děti první formativní architekturou, v níž se pohybují.

aktuálně

25 LET O ARCHITEKTUŘE VÍCI! & PŘEDNÁŠKA MĚSTA UDÁLOSTÍ

Přijďte s námi **oslat** čtvrtstoletí existence časopisu *ERA21*! A to ve čtvrtek **16. října** od **18:00** v **Galerii architektury Brno** (Starobrněnská 18). Zahájíme přednáškou architektky Lenky Štěpánkové na téma Města událostí, kterou se vrátíme k letošnímu druhému číslu. Součástí prezentace bude i historie, současnost a budoucnost brněnského výstaviště, kde Lenka Štěpánková působí v pozici hlavní architektky. Na přednášku naváže neformální večer a přátelské setkání mezi redakcí a příznivci našeho časopisu.
www.era21.cz, www.galeriearchitektury.com

výstava

VYSTAVOVAT ARCHITEKTURU – VÝSTAVA V GOČÁROVĚ GALERII

Je vůbec možné vystavovat architekturu? A jaký je smysl vystavování architektury v době, pro kterou je příznačná zahlcenost informacemi s velmi rozdílnou kvalitou? Může kombinace odborných textů, plánů, fotografií, modelů, vizualizací, filmů, zvukových

záznamů, světelných instalací a interaktivních technologií dostatečně zprostředkovat architektonický zážitek?

Na tyto fundamentální otázky hledají odpovědi **dvě desítky významných osobností** z oblasti architektury, urbanismu a umění.

Čerstvě otevřená výstava pracuje s prostorem **Gočárový galerie** jako s živým artefaktem – jednotlivé budovy areálu se stávají součástí expozice a reagují na odkaz Josefa Gočára. Renomovaní tvůrci představují své specifické pohledy na prezentaci architektury prostřednictvím instalací, videí, rozšířené reality, světelných a zvukových instalací i klasických výtvarných forem.

Kurátorský koncept vychází z přesvědčení, že kvalita architektonického prostoru zásadně ovlivňuje naši existenci a sociální kontext. Cílem není pouze technický popis staveb, ale **zprostředkování esenciální zkušenosti místa** v jeho plném kontextu a sociálních vazbách.

Součástí projektu bude bohatý doprovodný program pro širokou veřejnost i odborníky včetně komentovaných prohlídek, mezinárodní konference a také doprovodná publikace s katalogem výstavy a s eseji českých i zahraničních teoretiků. Výstava

dvojice kurátorů **Dana Merty** a **Filipa Šenka** je v Pardubicích v areálu Automatických mlýnů k vidění **do 22. února 2026.**

www.gocarovagalerie.cz

MALÝ CHMEL – DŮM V DOMĚ

Poslední výstava, která je definitivní tečkou za osmadvacetiletou prací kurátora **Michala Škody** pro Galerii současného umění a architektury v **českobudějovickém Domě umění**, přepíše formou prostorové intervence galerii dočasným objektem – „domem o šesti místnostech“ –, který vytvoří nové rámce pro vnímání vystavených velkoformátových modelů. Vzhledem k tomu, jak důležitou roli hrála architektura v rámci prezentace v Domě umění, a s přihlédnutím ke všem událostem, které se kolem odchodu kurátora z galerie v poslední době udály, nebylo pochyb o tom, že poslední výstava zde bude architektonická. Zároveň bylo jasné, že **vystavujícím** nemůže být nikdo jiný než **ateliér Malý Chmel**. Důvodem není jen známá skutečnost, že se jedná o autory, kteří společně s berlínskou kanceláří AFF Architekten **zvítězili** v roce 2021 v mezinárodní **soutěži na rekonstrukci Domu umění** (která však byla současnou politickou reprezentací

odmítnuta), ale rovněž celková kvalita jejich práce. V rámci její dernisáže na přelomu listopadu a prosince se uskuteční křest nové knihy, jež bude reflektovat působení kurátora Michala Škody, který v Budějovicích představoval architekturu zcela unikátním způsobem.

www.dumumenicb.cz

ZA HRANICE ARCHITEKTURY: ČESKÁ A SLOVENSKÁ MÍSTOTVORBA PRO 99 %

Kolektiv Občina představuje výstavní projekt kurátorek ze **Spolky** (Lýdia Grešáková a Zuzana Tabačková), ve kterém zkoumají hranice architektury. Nově vzniklá platforma pro kulturní a komunitní aktivity Občina zahajuje své fungování výstavou v prostorách **Kafkárny – Centra pro umění a ekologii UMPRUM** na pražské Ořechovce. Projekt výzkumnic a kurátorek Lýdie Grešákové a Zuzany Tabačkové **Za hranice architektury: Česká a slovenská místotvorba pro 99 %** představuje konkrétní přístupy, které do tvorby prostoru vnášejí opomíjené perspektivy. Vychází z **feministické místotvorby** a propojuje péči, **inkluzi a každodennost s tvorbou veřejného prostoru**. „Prezentované iniciativy navrhují domy, jiné vytvářejí

Probudte svou
představivost
s řešeními VELUX

Nechte se inspirovat

VELUX®

plány parků, organizují workshopy či sepisují petice.“ Tak začíná výstava zaměřená na kritickou reflexi architektury, urbanismu a designu v širších společenských souvislostech, což je také dlouhodobým záměrem kurátorského kolektivu Občina. Výstava je k vidění **do 26. října 2025**.

TABULA FRACTA: ZRANITELNOST ARCHITEKTURY MEZI ÚNOREM A LISTOPADEM

Obchodní dům Labe a budova Krajského úřadu Ústeckého kraje představují dva příklady z rozsáhlého souboru **poválečné architektury** v **Ústí nad Labem**. Tyto stavby se staly východiskem výstavního projektu, v němž současní výtvarní umělci a umělkyně tematizují význam architektonických a uměleckých děl ve veřejném prostoru města, jejich **chátrání a ohrožení**, vrstevnatý vztah obyvatelstva k těmto „památkám“ i otázku společenské odpovědnosti za péči o naši kolektivní paměť. Výstavu doplňuje řada akcí doprovodného programu, který vzniká ve spolupráci s kurátorským týmem **4AM/Fórum pro architekturu a média** ve složení Karolína Munková, Šárka Svobodová, Eva Truncová. Výstavní projekt trvá **do 31. ledna 2026**.
www.hranicar-usti.cz/galerie-hranicar

VACANT FUTURES: ARCHITECTURES OF DESIRE AND ABANDONMENT

Vize městské budoucnosti se množí v plánovacích dokumentech, architektonických soutěžích, politických rámcích a marketingových brožurách: vertikální zahrady šplhající po mrakodrapech, bezproblémové systémy pro řízení klimatu a energie, autonomní mobilita, promenády u vody kypící kosmopolitním volným časem. Tyto obrazy slibují udržitelnost a propojenost, ale zůstávají podivně bez místa, odtržené od chaotické reality místních podmínek a materiálních omezení. Vycházejí

z globálních okruhů kapitálu a designu a promítají univerzální estetiku pokroku, v níž se budoucnost jeví jako nevyhnutelná a čekající jen na realizaci. Nový výstavní projekt v pražské **galerii VI PER** je k vidění od 24. září **do 15. listopadu** letošního roku.
www.vipergallery.org

akce

TÉMATEM 27. ROČNÍKU FESTIVALU DESIGNBLOK JE ODVAHA!

Již 27. ročník pražského mezinárodního **festivalu designu** Designblok se koná **8. až 12. října 2025**. V úterý 7. října proběhne na všech výstavních lokacích Den profesionálů a konference Designblok Talks. Letošním **tématem je ODVAHA!** I tento rok zavede Designblok návštěvníky na mimořádná místa po Praze. Chybět nebudou ani interaktivní instalace pro malé i velké fanoušky designu, vzdělávací Designblok Stage nebo odpočinková a food zóna. Festival Designblok se po několika letech vrací na holešovické **Výstaviště Praha**, kde vyrostle hlavní festivalové centrum. Interiéry velkorysých Křížkových pavilonů v kombinaci s multifunkčním sálem Nové Spirály a s přilehlým okolím nabídnou novinky českého a evropského designu od stovek evropských designérů a výrobců i novou, témata a zajímavými hosty nabitou konferenční a networkingovou platformu Designblok Talks, připravenou ve spolupráci s magazínem *Dezeen*.
Nová výstavní plocha Lodžie Galerie Rudolfinum bude patřit **čestné hostce** Designbloku, fotografce, dokumentaristce a aktivistce **Mary McCartney**. Chybět nebudou ani odvážný mladý design v podobě prezentací střeoevropských škol a univerzit School Today, finále prestižní absolventské soutěže Diploma Selection, výběru začínajících designérů Designblok Talent Cards, nebo hravý dětský pavilon Designblok

for Kids, vzdělávací přednášky, diskuze, módní přehlídky a další networking.
www.designblok.cz

REFLEXIE ARCHITEKTURY 2025 – PŘEDNÁŠKOVÝ CYKLUS NA STU BA

Projekt Reflexe architektury, který představuje současné architektonické scény evropských zemí, letos zaměří svou pozornost na Velkou Británii. Po předešlých ročnících, věnovaných například Slovensku, Česku, Rakousku či Německu, přichází na řadu **britská architektonická scéna**. Cyklus přednášek proběhne od 6. října **do konce listopadu 2025** na **Fakultě architektury a designu STU v Bratislavě**. Vystoupí významné osobnosti, které reprezentují klíčové směry a přístupy současné britské architektury. Přednášky budou probíhat v anglickém jazyce, vždy od 18:00, a jsou otevřené široké veřejnosti.

Každé setkání bude doplněno o moderovanou diskuzi s publikem, která nabídne prostor pro reflexi, otázky a sdílení názorů. Vystoupení budou streamována a archivována na sociálních sítích projektu (Facebook a YouTube), kde zůstanou volně dostupná i po skončení cyklu. Reflexe architektury jsou platformou pro zachycení dobového architektonického diskurzu. Projekt je doplněn o **sérii monografií**, které dokumentují jednotlivé přednášky i reakce publika. Projekt vzniká ve spolupráci s britskou ambasadou. Nenechte si ujít inspirativní setkání s aktuální architektonickou tvorbou Spojeného království.
www.fad.stuba.sk